

6975 J₂

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 17 marca 1920 r.

Oddział II Informacyjny

KW

№ 11979 /II
Rz/Ref.

ADJUTANTURA GENERALNA

Roy
21 MAR 1921

Przesyła się do wiadomości odpis raportu eksp.
wojsk. na Konf. Pok. w Rydze Nr. 23 z dn: 3/III.
4. załączniki.

Za zgodność:

Szef Sztabu Generalnego

/-/ Rozwadowski

Gen. por.

Otrzymują:

- 1. Oddz. II. M.S. Wojsk.
- 2. Adj. Gen.
- 3. M.S. Z.

Przekazano

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSAWA
L: Dz. 6975 J₂ dnia 8 /17/ 19 20 r.

zespół Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Polska Delegacja Pokojowa

Ryga 3 marca 1921.r.

Eksp. Wojsk. Nr. 706

RV R A P O R T Nr. 23.

O ogólnej sytuacji meldować Nacz. Dow. Obecnie ekspertem wojskowym jest o tyle trudno, że treść dyskusji między Steczkowskim i Krasinem z którymi te pertraktacjami jakoby związane są pewne zmiany i decyzje, jest nam nieznaną. Zewnętrzne wrażenie jest tego rodzaju, że Delegacja Spwiecka dąży do skończenia; niezwłocznie, rachując na jakieś ekonomiczne zobowiązania Polski, które politycznie, jak Joffe sądzi, poróżnią Polskę z Francją.

Dla zajęcia zatem przez ekspertów wojskowych zasadniczego stanowiska w sprawie taktyki - niezbędne jest ze strony Nacz. Dow. zapoznanie ich z sytuacją / o ile Nacz. Dow. uzna to za stosowne / i danie instrukcji.

Ze spraw bieżących poruszam następujące :

1. Sprawy terytorjalne.

Po zasadniczym zdecydowaniu przez obu przewodniczących kwestji poprawek granicznych na naszą korzyść / patrz tut. depeszę Nr. 673 z dnia 24/11. / w trzech rejonach Jampolskim, Prypeci i Radoszkowicz, w ogólnej sumie około 4.000.kln. kwadratowych, Komisja Terytorjalna przystąpiła do szczegółowego opisanie granicy państwowej. *przy wykreśleniu granic*
Za podstawie przyjęto opis granicy, podany w art. I. Umowy o preliminarjach z wykreśleniem na mapie wydania rosyjskiego w skali 10 wiostr w calu angielskim. Przy opisywaniu według tej mapy Komisja nie doszła do porozumienia w sprawie przynależności całego szeregu miejscowości oznaczonych na wymienionej mapie, postanowiono przez te miejscowości tych nie wymieniać w opisie, lecz pozostawić tę sprawę do decyzji Mieszanej Komisji Granicznej. Ostateczny tekst odnośnego artykułu Traktatu Pokojowego załącza się /zak. Nr. 3./

Po ustaleniu linii granicznej strona ros.ukr. wystąpiła z propozycjami pewnych drobnych poprawek granicznych, opartych na wzajemnych ustępstwach, celem wyrównania linii granicznych a mianowicie:

1/ w rejonie rzeki Poni przeprowadzenie granicy / od północy / wzdłuż rzeki Poni i dalej wzdłuż b.granicy gub.Wileńskiej, - jako granic bardziej naturalnych. Poprawkę tę odrzuciliśmy, gdyż stracilibyśmy kilka wsi bezspornie polskich.

2/ W rejonie Mzynek - Szopy /nad Skuczą Wołyńską / proponując oddać ten odcinek wzamian za kilka wsi na zachód od Jampola. Poprawkę tę odrzuciliśmy, jako niedająca nam żadnych korzyści.

Z naszej strony proponowaliśmy odstąpienie dwóch wielkich wsi Czernicy i Krykowa w rejonie Korca / wsie ukraińskie / za uzyskanie drugiego brzegu Wilji / linja prosta od Baturyna do punktu, w którym Wilja skręca ze wschodu na południe /. Strona przeciwna poprawkę tę odrzuciła.

Obecnie eksperci stron obu przystępują do wykreślenia granicy na mapach mających stanowić załącznik do Traktatu.

2. Sprawy P.R.U.W.K.R.

Dnia 1.marca na Komisji Terytorjalnej a dnia 2 marca na Komisji Redakcyjnej strona rosyjska zgłosiła punkt do artykułu Traktatu o zakończeniu prac P.R.U.W.K.R. / zał.Nr.4./ Komisja redakcyjna postanowiła wyłonić Podkomisję dla zredagowania propozycji rosyjskiej, lecz już nie jako punkt artykułu Traktatu, lecz jako oddzielny protokół, który zostanie podpisany przez przewodniczących. Na posiedzeniu Podkomisji strona ros.ukr. przedstawiła poprawkę, zmieniającą zasadnicze treść protokołu. O ile początkowo chodziło o określenie terminu likwidacji P.R.U.W.K.R., to teraz strona przeciwna podkreśla konieczność zrócenia uwagi P.R.U.W.K.R. na to, iż zajmuje się ona sprawami, do kompetencji jej nie należącymi / n.p. sprawa określania granic /. Sprawy zaś likwidacji P.R.U.W.K.R. nie wysuwa na plan pierwszy. Z naszej strony umieszczenie proponowanego zdania uważaliśmy za sadniczą zmianę § 8. Umowy o rozejmie doprowadzającą w konsekwencji do zanulowania prac i kompetencji P.R.U.W.K.R., proponowaliśmy natomiast powtórzyć w protokole kompetencje P.R.U.W.K.R., lecz, według brzmienia § 8. Umowy o rozejmie.

Znaczne trudności z odrzuceniem propozycji rosyjskich napotykaliliśmy ze strony p.Dąbskiego, który utrzymywał / na zasadzie incydentu Mohylewskiego i "ustalenia granic" w Mińsku /, że P.R.U.W.K.R. przekracza swoje kompetencje. Tem nie mniej udało się rosyjską redakcję znacznie,

prawie zupełnie zbliżyć do Preliminarjów. Na posiedzeniu Komisji Redakcyjnej z dnia 3/III. strona przeciwna zgodziła się na naszą propozycję. / załącznik Nr.4./

/-/ Matuszewski
ppułk.

Za zgodność odpisu:

Polska z jednej i Rosja oraz Ukraina z drugiej strony powołane pragnieniem pokoju kresu wynikłej między nimi wojny i dążąc do zawarcia ostatecznego, trwałego honorowego i nawzajemnego porozumienia opartego pokoju na podstawie podpisanej w Rydze dnia 18 października 1920 r. Umowy o przedwstępnych Warunkach Pokoju, postanowiły wszcząć rokowania pokojowe i w tym celu wyznaczyły w charakterze swoich pełnomocników:

RZĄD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

JANA DĄBSKIEGO

oraz STANISŁAWA KAUZIKA,
EDWARDA LECHOWICZA,
HENRYKA STRASBURGERA,
i LEONA WASILEWSKIEGO

RZĄD SOCJALISTYCZNEJ FEDERACYJNEJ ROSYJSKIEJ REPUBLIKI RAD
w swoim własnym imieniu i z upoważnienia RZĄDU BIAŁORUSKIEJ
SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI RAD oraz RZĄDU UKRAIŃSKIEJ SOCJALIS-
TYCZNEJ REPUBLIKI RAD:

ADOLFA JOFFEGO

oraz JAKOBA HANNKIEGO,
MIANUALE QUIRINGA
LEONIDA OBOLENSKIEGO
i ALEKSEGO SZESKIEGO.

Wymienieni pełnomocnicy zjechali się w Rydze i po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za wystarczające i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na postanowienia następujące:

Artykuł I.

Obie układające się strony oświadczają, że stan wojny pomiędzy nimi ustaje.

Artykuł II.

Obie układające się strony zgodnie z zasadą stanowienia narodów o sobie, uznają niepodległość Ukrainy i Białorusi, oraz zgodzają się i postanawiają, że wschodnie granice Polski, a więc granice między Polską z jednej, a Ukrainą i Białorusią z drugiej stanowi linja wzdłuż rzeki Dzwiny /Zap. Dzwina / od granicy Rosji z Łotwą aż do punktu, w którym granica b. Gubernji ^{rosyjskiej} polskiej styka

się z granicą b.gub.Witebskiej;

dalej granicą b.Gubernji Wileńskiej i Witebskiej do drogi, łączącej w: Drezdy z M.Orzechowno / Orzechowno /, pozostawiając drogę i m.Orzechowno po stronie Polskiej;

dalej przecinając kolej żelazną koło m.Orzechowna i skręcając na południowy zachód, biegnie wzdłuż drogi żelaznej, pozostawiając stację Zahacie / Zagacie / po stronie Polski, w.Zahacie po stronie Białorusi, a w.Stelmachowe / Stołmachowe / po stronie Polski, /na mapie wieś nieoznaczona/;

potem wzdłuż wschodniej granicy b.gubernji Wileńskiej do punktu, w którym schodzą się powiaty: Szumiński, Lepelski i Borysowski;

dalej wzdłuż granicy b.gubernji Wileńskiej na przestrzeni około jednej wiorsty do skrzyżowania jej na zachód koło z.Sesnewca /na mapie nieoznaczone/;

dalej prostą linią do źródeł rzeczki Czernicy / Czernica / na wschód od Hornowa /Gornowe/, potem wzdłuż rzeczki Czernicy do w.Wielkiej Czernicy /B.Czernica/, pozostawiając ją po stronie Białorusi; a

dalej na południowy zachód w poprzek jeziora Miadziek /Miadziek / z tamąd do w.Zarzęczyck /Zarieczek/, pozostawiając tę ostatnią oraz w.Chaisłewszczyznę / Chaisłewszczyzna / po stronie Białorusi, a w. Starosiele /Starosielje / i w.Turowszczynę /Turowszczyna / po stronie Polski;

dalej na południowy-zachód od rz.Wilji, / Wilja / aż do ujścia do niej ze wschodu bezimiennej rzeczki na zachód od w.Drohomicz /Drogoniesi /, pozostawiając po stronie Białorusi wsie: Uhky / Ugky/, Wolbarowicze /Wolbarowiczi/, Borowo /Berowyje /, Szunewkę /Szunewka/, Bestroek / Biestroek /, Daleką / Dalekaja/, Klaczkówek /Klaczkwok/, Zazantów / Ziazantow /, Maciejowce /Matwiejowcy/, a po stronie Polski wsie: Komajsk, Raszkowę /Raszkowa/, Osowę /Osowa/, Kusk, Wardenicze / Wardeniczi/, Sokone /Sokoneje/, i Milcz / Milcza/;

dalej rzeką Wilją aż do traktu idącego na południe od m.Dolhinowa /Dakginow, /;

dalej na południe wzdłuż Baturyna /Baturino/, pozostawiając po stronie Białorusi cały trakt i wsie: Ręchezin / Ragozin /, Tokary

/ Tekari/, ~~XXXXX XXXXX~~ Pokosy i Kzuboczany / Kzuboczany/,
a po stronie polskiej wsie: Owsianiki, Czarnocze / Czerno-
ruszje/, Zurawę / Zurawa/, Ruszyce / Ruszicy/, Zaciemień
/Zatienje/, Berki, Czerwiaki i Batury / Baturino/;

dalej na n. Radoszkowicze / Radoszkowiczi/ pozostawiając po
stronie Białorusi wsie: Papysze / Papysi/, Sieliszczce, Podwe-
rany / Podwerani/, Trusowicze / Trusowiczi/ północne, Deszki,
Cyganowe, Dwerzyszcze / Dworiszczce/, i Czyrowicze / Czyrowi-
czi/, a po stronie polskiej wsie: Bukawiec / Bunkowiec/, Mor-
dasy, Rapce / Rapy/, Ławcowicze / Ławcowiczi/, północne i po-
łudniowe, Budźki / Bucki/, Klimonty, Wielkie Bukasty / B. Bukasty
i n. Radoszkowicze / Radoszkowiczi/;

dalej po rzece Wiązówce / Wiązowka/, do w. Lipienie / Lipie-
ni/, pozostawiając ostatnią po stronie polskiej, a tąd na po-
łudniowy zachód przecinając kolej i pozostawiając st. Radoszko-
wicze / Radoszkowiczi/ po stronie Białorusi;

dalej na wschód od n. Rakowa / Rakow/, pozostawiając po stro-
nie Białorusi wsie Większyce / Większyczi/, Dekzenie / Dekzeni/,
Mietkowę / Mietkowa/, W. Berezdynkę / B. Berezdynka/, Koziełsz-
czynę / Koziełszczyna/, a po stronie polskiej wsie Szypowa-
ży / Szypoważy/, Macowicze / Macowiczi/, Stary Raków / S. Rakow/,
Kuczkuny / Kuczkuny/ i n. Raków / Rakow/;

dalej do n. Wołny / Wołna/, pozostawiając po stronie Białe-
rusi wsie: Wielkie Sieko / Wielikoje Sieko/, Malawkę / Malawka/
Łukasze / Łukaszi/, i Szczepki, a po stronie polskiej wsie: Dusz-
kowo / Duszkowa/, Chynorydy / Chimeridi/, Jankowce / Jankowcy/,
i n. Wołny / Wołna/;

dalej wzdłuż traktu od n. Wołny do n. Rubieżewicz / Rubieżewi-
czi/, pozostawiając ten trakt i miasteczko po stronie Białki;

dalej na południe od karczmy bezimiennej w punkcie przecię-
cia kolei / żelaznej Baranowicze - Miński i traktu N. Swierze-
Miński / według mapy 10-wierstowej nad literą "M" w wyrazie
Mierzynowka, zaś według mapy 25-wierstowej przy Kokesowie, po-
zostawiając karczmę po stronie polskiej, przyczem po stronie
Białorusi pozostają wsie: Papki, Żywica / Ziwica/, Pełeniwi-
cze / Pełeniewiczzi/, i Osinówka / Osinowka/, zaś po stronie

Polski wsie: Lichacze /Lichaczi/, i Rożanka ;

dalej w kierunku drogi między Nieswieżem / Nieswiż/, a Cinkowiczami /Tinkowiczi/, na zachód od Kukowicz / Kukowiczi/, pozostawiając wsie Swerynowo / Swerinowo/, Kutiec, Juninę /Junina/, Jaźwinę /Jazwina/, północną, Bioliki, Jaźwin /Jazwin/, Rymasze /Rymaszi/, i Kukowicze / wszystkie trzy / po stronie Białorusi a po stronie polskiej wsie: Kul, Buczne /Bucznoje/, Dwienopol, Żurawy, Posieki, Juszewicze /Juszewiczi/, Lisuny północne i południowe, Sułtanowszczyznę / Sułtanowszczyzna/, i Pleszewicze / Pleszewiczi/;

Dalej w połowie drogi między Kleckiem, /Kleck/, a Cinkowiczami / między wsiami Puzowo i Prochody/, pozostawiając po stronie Białorusi wsie Rajówkę /Rajówka/, Sawicze /Sawiczi/, Zarakowce /Zarakowcy/, i Puzowo, zaś po stronie Polski wsie: Marusin, Smolicze, /Smoliczi/wschodnie, Lecieszyn / Lecieszin/ i Prochody;

dalej do szosy warszawsko-moskiewskiej, przecinając ją na zachód od w. Filipowicz / Filipowiczi/wschodnich, pozostawiając w. Ciechowę /Ciechowa/, po stronie Białorusi, a w. Jotczyce /Jotczyca/, po stronie Polski;

dalej na południe wzdłuż rzeki Merez przy Cherepelu /Cheropol/, pozostawiając wsie Stare Mokranie / St.Mokranie/, Nadwerze /Zadwerze/, Mokranie i Cherepel po stronie Białorusi, a wsie: Ciesierowice, Ostaszi, Łezewicze / Łezewiczi/, Nowe Mokranie /N.Mokranie/, po stronie polskiej;

dalej wzdłuż rzeki Merez, aż do ujścia jej do rzeki Szucz, /Szucz'/ mińskiej, dalej wzdłuż rzeki Szucz aż do ujścia jej do rzeki Prypeci /Pripjat'/;

dalej w ogólnym kierunku na w. Bereżce /Biereżcy/, pozostawiając wsie: Lubowicze / Lubowiczi/, Chilczycy /Chilczicy/, i Bereżce / Biereżcy/ po stronie Białorusi, a wsie Lutki północne i południowe po stronie Polski;

dalej wzdłuż drogi na Bukozę, /Bukozę/ pozostawiając drogę w Bukozę po stronie Białorusi, a w. Kornę /Korna/, po stronie Polski;

dalej w ogólnym kierunku do kolei Satny - Olewsk, przecinając

nając ją między st.Ostki i st.Snowidowicze /Snowidowiczi/,
pezesstawiając po stronie Ukrainy wsie: Wejtkowicze /Wejtkowiczi
Sobieczyn / Sobiczin/, Michażówkę / Michajkowka/ i Budki Snowi-
dowickie /Budki Snow./, a po stronie Polski wsie: Radziwiżo-
wicze / Radziwiżowiczi /, Raczków /Raczkow/, Białkowską /Bieko-
wiżskaja/, Białkowiż / Biełowiża /, i Snowidowicze /Snowidowi-
czi/;

dalej w ogólnym kierunku do w.Myszakówki /Myszakowka/, pezes-
tawiając po stronie Ukrainy wsie: Majdan Hożyszewski /Majdan
Gożyszewskij/, Zaderewie, / Zadierewie/, Marjampol, Żelny, Kle-
nową /Klenowaja/, i Rudnię Klenowską /Rudnia Klen./, a po
stronie Polski wsie: Deré / Diert' /, Okopy Netrowe /Nietro-
wa/, Weniacze, Pereżysiankę / Piereżysianka/, Nową Hutę /Now.
Guta/, i Myszakówkę /Myszakowka/;

dalej do ujścia rzeki Korczyka /Korczik /, pezesstawiając w.
Młynek /Młynok/, po stronie Ukrainy;

dalej w górę rzeki Korczyka pezesstawiając m.Kerzec /Keriec/,
- N.Miasto po stronie Polski;

dalej w kierunku ogólnym do Milatyna / Milatin/, pezesstawi-
ając po stronie Ukrainy wsie: Poddubce / Poddubcy/, Kilikijów
/Kilikijew/, Dożżki, Narajówkę /Parajowka/, Ukaszanówkę /Uka-
pianowka/, i Marjanówkę /Marjanowka/, a wsie: Bechdanówkę a
/Bogdanowka/, Czernicę /Czernica/, Kryżów /Kryżew/, Najków
/ Najkowe/, Dożhę /Dożga/, Friederland / Friederland/, Pere-
bę Kuraskę / Kurażski Perób/, i Milatyn po stronie Polski;

dalej wzdłuż drogi z w.Milatyna do m.Ostroga /Ostrog/, po-
zostawiając wsie Meszczanówkę / Meszczanowka/, Krywin /Kriwin,
i Sożewje / Sożewje/, po stronie Ukrainy, a wsie Meszczanicę
/Meszczanica/ Bedówkę / Bedowka/, Wilbowno miasto Ostrog i
drogę po stronie Polski.

dalej w górę rzeki Wilji / Wilja/, do w.Ohodaki, która zos-
taje po stronie Polski;

dalej w kierunku ogólnym do m.Białozórki /Biełozorka/,
pezesstawiając po stronie Ukrainy wsie: Wielką Berowicę /B.Be-
rowica/, Stepanówkę / Stiepanowka/, Bajnaki północne i połu-
dniowe, Liski, Siwski, Wołoski, m.Jampol, wsie: Ditkowce
/ Dietkowcy/, Wiązewiec / Wiazowiec/, i Krzywoczyki / KR

/ Kriweziki/, a po stronie Polski wsie: Beżożówka / Beżożewka/, Sadki, Obory, Szkrobotówkę / Szkrobotowka/, Pańkowie / Pańkowcy/, Grzybowę / Gribowa/, Łyseherkę / Łysegerka/, Mołodźków / Mołodźkow / i m. Biażezórkę / Bieżezerka/;

dalej do rzeki Zbrucza /Zbrucz/, pozostawiając drogę i w. Szczęsnówkę / Szczęsnowka/ po stronie Polski;

dalej wzdłuż rzeki Zbrucza do ujścia jej do rzeki Dniestr / Dniestr/.

Granica powyższa jest opisana podług mapy wydania rosyjskiego/w skali 10 wiorst w calu angielskim/ dołączonej do Traktatu niniejszego • i wyznaczona na niej czerwoną barwą. W razie różnic między tekstem i mapą będzie rozstrzygał tekst / załącznik Nr.1. - mapa /.

Sztuczna zmiana poziomu wody na granicznych rzekach i jeziorach, powodująca zmianę biegu na odcinkach, stanowiących linię graniczną, albo też zmianę średniego poziomu wody na terytorjum strony drugiej - nie jest dopuszczalna.

Na granicznych odcinkach rzek obu układającym się stronom służy prawo wolnej żeglugi i spławu.

Szczegółowe wyznaczenie i przeprowadzenie na miejscu powyższej granicy państwowej, oraz ustawienie znaków granicznych należy do Mieszanej Komisji Granicznej, powołanej na podstawie artykułu I. Umowy o Przedwstępnych Warunkach Pokoju z dnia 12 października 1920.r. i zgodnie z Protokółem Dodatkowym w przedmiocie wykonania artykułu powyższego, podpisanym w Rydze dnia 24 lutego 1921.r.

Przy ustaleniu granicy Mieszana Komisja Graniczna kieruje się następującymi zasadami:

a/ przy określaniu granicy, przebiegającej wzdłuż rzeki, rozumie się przy rzekach żeglownych i spławnych nurt głównego koryta, a przy rzekach nieżeglownych i niespławnych środkową linię największego ramienia.

b/ w wypadkach, gdy granica oznaczona została linjami bliżej nieokreślonymi i brak jest dokładnych wskazówek należy przy wyznaczaniu jej ^w terenie brać pod uwagę lokalne potrzeby geo-

podarcze, oraz przynależność etnograficzną. W wypadkach, gdy przynależność etnograficzna jest sporną, ustala się ją na wniosek Podkomisji Granicznych przez zbadanie opinii ludności. Grunta indywidualnych posiadaczy należy włączać do całości gospodarczych najbliższych wsi.

c/ w wypadkach, gdy granica określona jest przy pomocy wyrażenia "pozostawiając daną wieś po czyjejs stronie" - należy wieś tę pozostawić po danej stronie granicy wraz ze wszystkimi gruntami, jakie do niej należały do czasu objęcia danego terenu przez Polskę, unikając pozostawiania szachownie.

d/ w wypadkach, gdy granica oznaczona jest drogą, sama droga przyłączona zostaje do tej ~~strony~~^{strony} po której znajdują się obie wsie, bezpośrednio przez nią łączone.

e/ w wypadkach, gdy granica określona jest przy pomocy wyrażenia "pozostawiając stację kolejową", - granica przeprowadzona na miejscu zostaje zależnie od warunków topograficznych, od północna do trzech kilometrów od wyjściowego semaforu /lub, o ile go niema, - od wyjściowej zwrotnicy/, uwzględniając zachowanie całości jednostek gospodarczych przylegających do linii kolejowej.

Każda z układających się stron zobowiązuje się wycofać nie później niż w ciągu czternastu dni po podpisaniu Traktatu niniejszego, wojska i administrację z tych miejscowości, które przy obecnym opisie granicy uznane zostały za przynależne stronie drugiej. W miejscowościach leżących na samej linii granicznej, o ile w Traktacie niniejszym nie zaznaczone ich przynależności do tej lub innej strony, istniejące obecnie władze administracyjne ~~władze~~ i graniczne pozostają i nadal aż do przeprowadzenia granicy na miejscu i określenia przynależności tych miejscowości przez Mieszaną Komisję Graniczną; poczem władze te winny być wycofane na swe terytorjum z zachowaniem zasad, podanych w paragrafie 9. Umowy o Rezejmie z dnia 12 października 1920 roku.

Sprawę archiwów, związanych z terytorjum Polski, retstrzyga artykuł Traktatu niniejszego.

Artykuł III.

Rosja i Ukraina zrzekają się wszelkich praw i pretensji do ziem położonych na zachód od granicy oznaczonej w artykule II. Traktatu niniejszego. Ze swej strony Polska zrzeka się na rzecz Ukrainy i Białorusi wszelkich praw i pretensji do ziem położonych na wschód od tej granicy.

Obie układające się strony zgadzają się, że o ile w skład ziem, położonych na zachód od oznaczonej w artykule II. Traktatu niniejszego granicy, wchodzi terytorja sporne między Polską a Litwą - sprawa przynależności tych terytorjów do jednego z tych dwóch państw należy wyłącznie do Polski i Litwy.

Za zgodność odpisu: *Polez*

Projekt rosyjski.

Przedstawiony na Komisji Redakcyjnej w dniu 2 marca 1921.r.

Uzupełnienie strony

ros.ukr., przedstawionej na Podkomisji dn. 2/III.

Mieszana Wojskowa Komisja

Rozjemcza powołana na podstawie p.8. Umowy o Rozejmie z dnia 12. października 1920.roku kontynuuje, zgodnie z protokółem o rozejmie z dnia 24 lutego 1921.roku, pełnienie swych czynności /x/ do chwili wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, poczem automatycznie przerywa swoją działalność.

x/co doprowadzenia w życie i co do kontroli nad wykonaniem warunków rozejmu.

Za zgodność odpisu: *pcy.*

P R O T O K O Ł .

Przewodniczący Polskiej Delegacji Pokojowej i Przewodniczący Ros.Ukr. Delegacji Pokojowej postanowili co następuje:

Mieszana Wojskowa Komisja Rezejmowa, utworzona na podstawie paragr.8.-go Umowy o Rezejmie z dnia 12 października 1920.r. pełni swe obowiązki zgodnie z Protokółem o przedłużeniu terminu wypowiedzenia rezejmu z dnia 24 lutego 1921.r., co do kontroli wykonania Umowy o Rezejmie, rozstrzygania wyniknąć mogących sporów oraz regulowania koniecznych spraw, związanych z rezejmem - do czasu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu pokojowego, poczem niezwłocznie kończy się ich działalność.

Niniejszy Protokół nabiera mocy obowiązującej z chwilą jego podpisania.

Ryga dnia 4 marca 1921.roku.

Za zgodność odpiśu:

Plan Traktatu Pokojowego

według propozycji p. Joffego z dnia 1/III. 1921. roku.

No. Wstęp	Treść artykułu	odnośny artykuł Prelim.	Stan załatwie- nia po 3/III. Przyjęty	U w a g i .
				Wstęp rozpoczyna się od słów "Polska z jednej, Rosja i Ukraina z drugiej strony", nie zaś jak w prelim. "R.P. z jednej, a R.S.F.R.R. i U.S.R.R. z drugiej strony". Powyższe na żądanie przeciwnika. Przy wyznaczaniu pełnomocników artykuł brzmi: "Rząd R.S.F.R.R. w swoim imieniu własnym i spełnomocnictwa Biał.S.R.R. - powyższe na nasze żądanie.
1.	Ustanie stanu wojny	w Prel. nie by- ło	Przyjęty	Przeciwnik chciał dać ustęp o pokoju i przyjaźni.
2.	Niepodległość U. i B. Granice. Punkty dodatkowe.	A.1.	Przyjęty.	Nowe dodatki do tego artykułu dochodzą z regulaminu Komisji Delimitacyjnej, albo też wstawione są na żądanie przeciwnika.
3.	Zrzeczenie się praw do ziem poza nowymi granicami. O terytoriach spornych między Polską i Litwą.	"	Przyjęty.	Wyodrębniony z art. 2. na nasze żądanie.
4.	O nieponieszeniu przez Polskę zobowiązań z b. przynależności do imperjum rosyjskiego, i o zrzeczeniu się majątku państwowego przez obie strony.	P.1. A.10. P.2.	W dyskusji	Przeciwnik zaproponował przeniesienie na to miejsce Traktatu, przyczem p.1. rozszerza, na co my odpowiadamy propozycją zwolnienia Polski od długów Rosji.
5.	Nieinterwencja.	A.2.	Przyjęte	
6.	Opcja	A 3.	Przygotowany przez Mieszana Podkomisję.	Sporne dwie sprawy: 1/przeciwnik chce, żeby optant zwracał się nie tylko do władz państwa przyjmującego ale i do władz państwa, które porzuca. 2/sprawa wywożenia mienia przez optantów.

No.	Treść artykułu	Odnosny artykuł Prelim.	Stan zakatwienia po 3/III.	U w a g i .
7.	Prawa mniejszości	A.4.	Przyjęty	
8.	Zrzeczenie się kosztów wojen.	A.5.	Uzgodniony	
9.	Jenicy i wygnancy	A.A.6, 7.8.		
10.	Amnestja	A.9.	Przyjęty.	
11.	Zwrot zabytków.	p.5. A.10.		
12.	Aktywny udział Polski	p.3. A.10.		
13.	Reewakuacja mienia pryw.	p.4. A.10.	Przyjęty.	
14.	Reewakuacja mienia państwowego.	"		
15.	Fundusze	p.6. A.10.	Przyjęty.	
16.	Reszczenia	"	Przyjęty	
17.	Największe uprzywilejowanie.	p.7. A.10.	Uzgodniony	
18.	Umowy handlowe i inne.	A.11.		
19.	Tranzyt	A.12.	Przygotowany w Podkomisji.	/A.13 Prelim.odpada/
20.	O rozciągnięciu zobowiązań Ros. i Ukrainy na Białorus i inne rep.	A.14.		
21.	Stosunki dyplomatyczne i konsularne.	W preli- lim. nie było		/A.15.Prelim odpada /
22.	Końcowy	A.A.15. 17.etc.		

Za zgodność odpisu:

[Signature]